

Vælteskakkes historie

Af Thomas Østergaard efter mundtlige fortællinger af Jane Holt på Sandgaarden
Øster Hurup d. 25. marts 2013.

Historien om et gammelt klitområde i Nr. Hurup, som gik fra at være dårligt landbrugsjord til et attraktivt sommerhusområde.

Vælteskakke var oprindeligt et gammelt klitområde skabt af vandet og vindens bevægelser ved kysten i Nr. Hurup. Det vides ikke med sikkerhed, hvornår området fik navnet Vælteskakke og hvem eller hvad det er opkaldt efter. Det var ejet af grevskabet Lindenberg, som dengang ejede hele Nr. Hurup. Området hørte til gården Sandgaarden, som Lindenberg forpagtede ud.

I mange generationer har slægten Nielsen af Nr. Hurup været fæstebønder af Sandgaarden og har rådet over jorden på Vælteskakke som landbrugsjord – helt tilbage til Maren Nielsdatter, som var førstefødte i slægten Nielsen på Sandgaarden i år 1787. Sidste generation af fæstebønder på Sandgaarden var Anders Nielsen og Mariane Nielsen (født Andersen), som ses på billedet fra ca. år 1900. De havde gården i Nr. Hurup i forpagtning fra grevskabet Lindenberg frem til 1923.

I 1923 købte sønnen Martinus Nielsen (kaldt Sandtinus af de lokale) og svigerdatter Elisabeth Margrethe Kofod Sandgaarden til selveje af grevskabet Lindensborg, og tog forældrene Anders Nielsen og Mariane Nielsen på aftægt. Sandgaardens jord var delt på 5 parceller, hvor området Væltbakke var eneste parcel, som stødte op til gården. På billedet ses Martinus Nielsen og Elisabeth Margrethe Kofod ca. 3 år før de købte Sandgaarden med jord i ca. 1920.

I starten af 1940'erne, da Danmark blev besat af Tyskland under 2. verdenskrig, opførte tyskerne et udkigstårn på det højeste punkt på Væltbakke, som i dag har adressen Egevej Væltbakke 15. Under tårnet byggede tyskerne en form for grotte af cement inde i bakken, hvor de boede. På billedet ses Ejner Kofod Nielsen (søn af Martinus Nielsen og Elisabeth Margrethe Kofod) med sin søster og to tyske soldater fra udkigstårnet foran Sandgaarden. Efter 2. verdenskrig overtog den danske luftmeldetjeneste tårnet.

På Væltesbakkens højeste punkt har i rigtig mange år stået nogle meget gamle egetræer. Skoleinspektøren Ravn fra Hadsund gik ofte tur på Væltesbakke, hvor han altid skulle se til de gamle og krogede egetræer på toppen af Væltesbakke. I dag står der stadig flere af de gamle egetræer tilbage, som ses på billedet taget fra Egevej af. Egetræerne udgør det ældste levn fra fortiden på Væltesbakke.

I 1958 overtog sønnen Ejner Kofod Nielsen af Nielsen slægten og hans kone Jane Holt Sandgaarden med dertilhørende jord efter Martinus Nielsen og Elisabeth Margrethe Kofod. Væltesbakke var på det tidspunkt kornmark, men det var bestemt ikke velegnet landbrugsjord, da det både var kuperet og fyldt med sand. Ved overtagelsen af gården og jorden var tanken om et sommerhusområde slet ikke blevet tænkt, men kun 2 år senere skete der pludselig noget. På billedet ses Ejner Kofod Nielsen og Jane Holt med børn i ca. 1970.

På billedet ses Sandgaarden.

I 1960'erne begyndte sommerhuse for alvor at skyde op i Danmark. Øget velfærd, mere fritid og bilen, som efterhånden blev hvermandseje, gjorde sommerhuseventyret muligt. I 1950 var der 40-50.000 sommerhuse i Danmark, men femten år senere var tallet tredoblet. Sommerhuset var kommet for at blive og afløste kolonihaven som danskernes foretrukne fritidsoase.

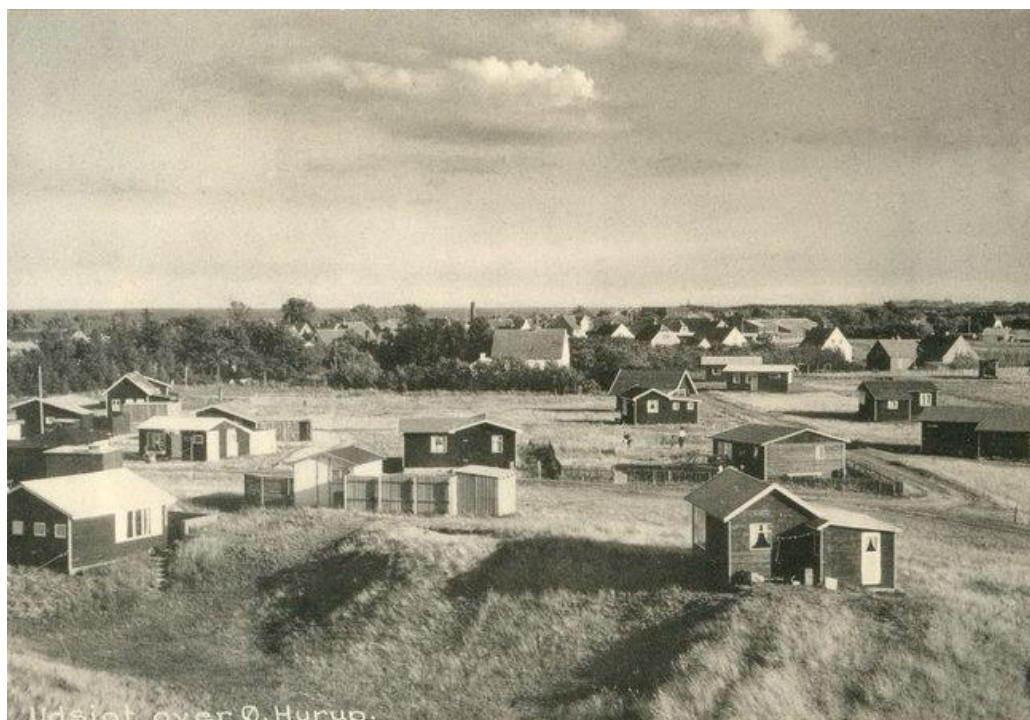
Øster Hurup fulgte hurtigt efter resten af landet med en opblomstring af sommerhuse med Sellegaarde som det første område. Kort tid efter startede gårdejer Ejner Kofod Nielsen af Sandgaarden selv udstykningen af de første sommerhusgrunde i 1960 på sin dårlige landbrugsjord på Væltesbakke. De første grunde blev udstykket uden landmåler og var derfor ikke præcist opmålte. Senere fortsatte udstykningerne i 1964, men denne gang med landmåler og her skulle det vise sig at nogle af de første opførte huse måtte flyttes. Dette blev gjort med telefonpæle, som husene blev rullet på. Væltesbakke blev udstykket af landmåler af to omgange. Første område var det høje område og det sidste var ned mod bækken. Alle udstykninger blev lejet ud og de første huse blev opført nær Væltesbakkens højeste punkt ved de gamle egetræer. På billedet ses Væltesbakke i slutningen af 1960'erne efter adskillige sommerhuse var blevet opført.

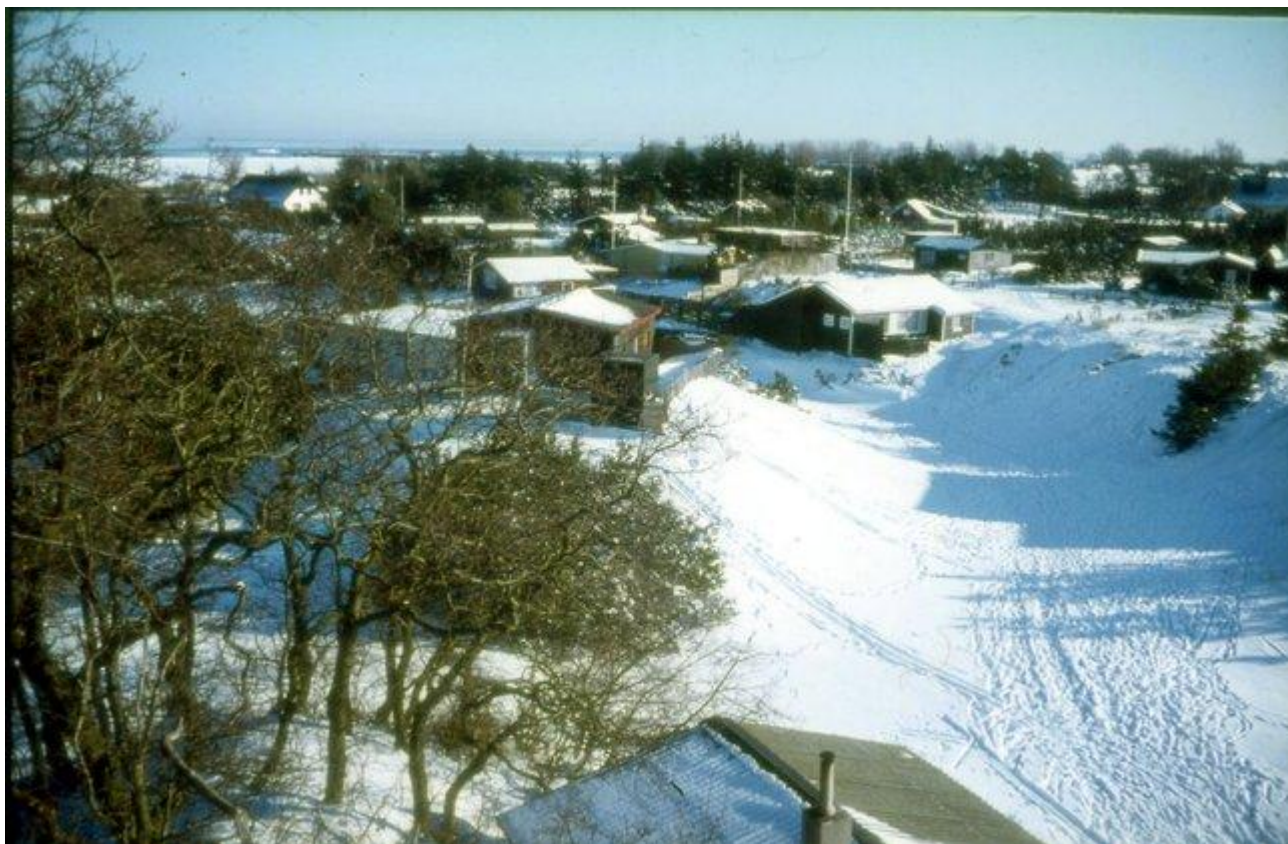
Under opførelsen af de første sommerhuse hjalp gårdejer Ejner Kofod Nielsen selv med at grave vandledning ind, som ses på billedet, og områdets sommerhusejere var også meget hjælpsomme, når der kom nye lejere til området. Nogle af husene var ikke større end et hønsehus - det var gamle huse, som blev flyttet til Væltesbakke på lad. Andre huse blev opført på Væltesbakke over længere tid, da der blev kælet for detaljerne. Mange af sommerhusejerne på Væltesbakke var folk fra arbejderklassen i Aalborg, som i deres pensjonsalder ønskede en feriebolig ved østkysten.

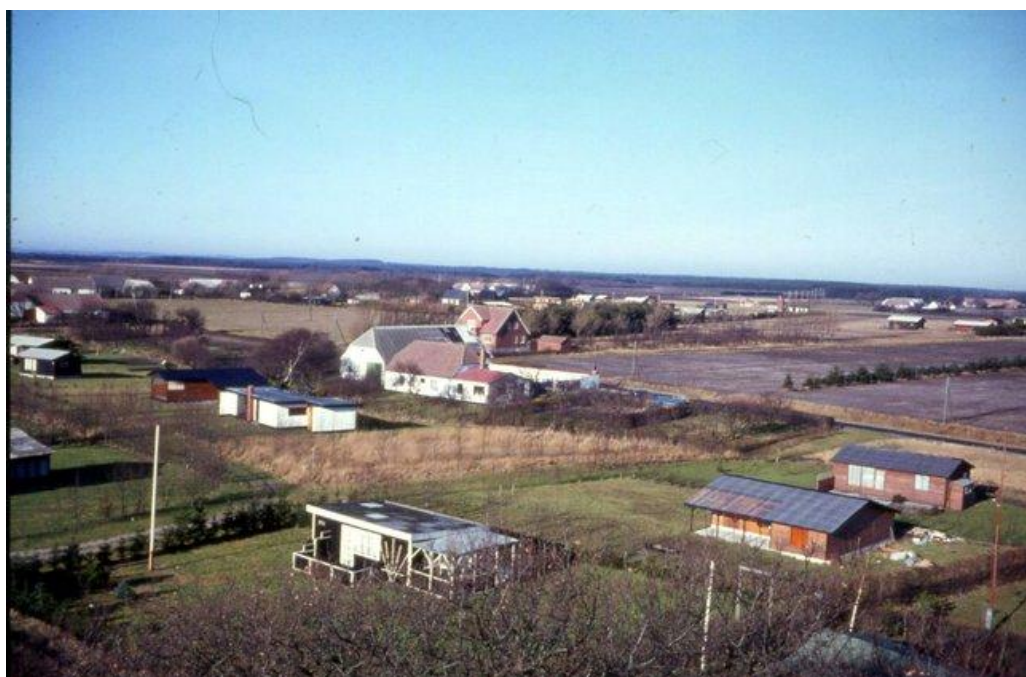
I byggeårene på Væltbakke var der altid meget liv på bakken. Hver weekend var der et spektakel uden lige med hammer og sav. Der blev holdt mange frokoster på Væltbakke i byggeårene, hvor fællesskabet var stort og hvor alle kendte hinanden. Tyskernes gamle udkigstårn var der stadig i byggeårene og blev brugt til øvelser af den danske luftmeldetjeneste, så Væltbakkens beboere blev indimellem stoppet på vej til deres sommerhuse og spurgt efter deres ærinde på Væltbakke. I dag er tårnet væk og her er ligeledes opført et sommerhus. På billederne ses flere af de opførte huse på Væltbakke i 1960'erne.

Væltesbakke var i mange år populært blandt byens børn om vinteren, hvor de mange bakker blev brugt som kælkebakke både før og efter sommerhusene kom til. Billedet er taget fra tyskernes udkigstårn efter flere sommerhuse var blevet opført.

De efterfølgende billeder er ligeledes taget fra tyskernes udkigstårn og viser Væltesbakke set fra tårnets forskellige vinkler efter byggeårene. Enkelte huse blev dog stadig bygget på det tidspunkt. Første billede er taget i retning af Sandgaarden, hvor Ellevej ses i venstre side af billedet.

På det andet billede ses Fyrvej, som kommer nede fra Kystvejen og går ud i højre side af billedet. Vejen, som går ud i venstre side af billedet, er Egevej.

På næste billede ses Fyrvej på tværs af billedet, som ender i T-krydset i højre side af billedet, hvor Lærkevej går.

Sidste billede er også taget, hvor Fyrvej ses på tværs af billedet bag det lange gule hus og igen ender op i T-krydset med Lærkevej.

Med årene er de fleste af grundene på Væltesbakke blevet solgt til sommerhusejerne og i dag er det mindretallet af sommerhuse, som er på lejet grund. Sandgaarden, som jorden på Væltesbakke oprindeligt hørte under, eksisterer stadig på adressen Nørre Hurupvej 17 og ejes af tidligere svigerdatter af slægten Nielsen Jane Holt – tidligere kone af den afdøde gårdejer Ejner Kofod Nielsen, som skabte sommerhusområdet på Væltesbakke i 1960'erne. Jane Holt bor på gården i dag og sammen med gården ejer hun også stadig enkelte grunde på Væltesbakke, som hun også i dag lejer ud. Hun ses indimellem på hendes gåture på Væltesbakke, hvor hun har mange gode minder fra. På billedet ses Jane Holt foran Sandgaarden taget 25. marts 2013.

Det var historien om, hvordan et gammelt klitområde i Nr. Hurup startede med at være et dårligt stykke landbrugsjord og senere blev til ét af Øster Hurups allerbedste og mest attraktive sommerhusområder. Området er i dag et dejligt højtbeliggende, naturskønt, fredfyldt og lukket område tæt på den mest børnevenlige badestrand på Jyllands østkyst og tæt på Øster Hurup by med nutidens mange muligheder indenfor butikker, restauranter, caféer, tropisk vandland, ishus, bageri, bolcheri m.v.

Du kan læse mere om Væltesbakke ved at klikke dig ind på hjemmesideadressen www.vaeltesbakke.dk.

Skulle du også ske at vide noget om Væltesbakke, have billeder derfra eller blot kende en god historie fra området vil vi meget gerne høre fra dig på e-mail adressen info@vaeltesbakke.dk. Klik på e-mail adressen for at åbne dit e-mail program.